

**Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет
Кафедра педагогіки та освіти**

**ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Випуск 8

Маріуполь – 2020

ББК 74.04к2
УДК 371.014.5(477)(06)

Освітній менеджмент: теорія і практика : зб. наук. праць / за заг. ред. Л.В. Задорожної-Княгницької. Маріуполь: МДУ, 2020. 148 с.

Члени редколегії:

Задорожна-Княгницька Л.В., докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Восвутко Н.Ю., кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Мойсеєнко Р. М., кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Нетребя М. М., кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Тимофєєва І.Б. кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Рецензенти:

Голюк О.А. – кандидатка педагогічних наук, доцентка, Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського.

Зайцева О.М. – кандидатка педагогічних наук, доцентка, Глухівський національний університет імені Олександра Довженка.

Рекомендовано до друку вченою радою факультету іноземних мов
Маріупольського державного університету
(протокол № 3 від 22 жовтня 2020 року)

- передмова. *Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації* / Авт.: В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 120 с.
11. Крижко В. В., Мамаєва І. О. Аксіологічний потенціал державного управління освітою: навч. посіб. Київ, 2005. 203 с.
12. Кузнєцова І. В. Аксіологічні та праксеологічні засади становлення особистості як суб'єкта культурно-освітньої діяльності : автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.10. Київ, 2008. 20 с.
13. Огнев'юк В. Освіта в системі цінностей сталого людського досвіду : монографія. Київ, 2003. 448 с.
14. Сагинова О.В. Интернационализация – применительно к сфере высшего образования: <http://www.lib.kture.kharkov.ua/ua/elexh28/4.php>.
15. Семінар для Національної команди експертів з реформування вищої освіти «Впровадження забезпечення якості у вищих навчальних закладів у країнах-партнерах програми Темпус», Університет м. Загреб, Хорватія, 11-13 червня 2014. URL: <http://www.tempus.org.ua/uk/national-team-here/1180-materiali-seminaru-z-pitan-zabezpechenna-jakosti>
16. Сусловська Т. Є. Організаційно-економічні форми інтернаціоналізації університетської діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук: спец. 08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини»; ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». К., 2011. 22 с. URL: <http://www.kneu.edu.ua/userfiles/diser.../Suslovska.doc>.
17. Товканець Г.В. Економічна освіта у вищій школі Чехії і Словаччини у XX столітті: монографія / за ред. Н.Г. Ничкало. К.: Кондор, 2013. 506 с.
18. Товканець Г. В. Тенденції розвитку європейської вищої освіти на початку ХХІ століття. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія : Педагогіка та психологія*. 2015. Вип. 1. С. 28-33.

УДК 378:01

Задорожна-Княгницька Л.В.,
Мельник Я.А.

ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: БАЗОВІ ПОНЯТТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Постановка проблеми. Актуальність проблеми підготовки педагога закладу дошкільної освіти до здоров'язбережувальної діяльності визначена соціально-економічними умовами життя, екологічною, соціально-гігієнічною ситуацією, нівелюванням морально-етичних норм та ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

Зазначені вище чинники негативно впливають на фізичне і психологічне здоров'я дітей, сприяють тенденції погіршення фізичного розвитку. Діти не бачать дієвого прикладу культури здоров'я. Виховання та навчання як цілеспрямований педагогічний процес часто перебуває у суперечності з

цілісністю особистості дитини, що веде до фізичного та психічного дискомфорту. Освітні програми перенасичують дітей знаннями, завищені навчальні навантаження створюють зону ризику для гармонійного розвитку дитини. Заміна розвивальних та оздоровчих напрямів роботи дошкільного навчального закладу освітніми та інформаційними веде до збільшення кількості дітей з дисгармонічним фізичним розвитком. Тому важливим завданням сучасного дошкільного закладу є організація життєдіяльності дітей, спрямована допомогти дітям виробити свої життєві орієнтири у виборі здорового способу життя, виховати відповідальність і активність у збереженні здоров'я.

Актуальним на сьогодні є пошук засобів, шляхів, методів підвищення оздоровчої роботи з дітьми в умовах дошкільного закладу. Розробка здоров'язбережувальних технологій є пріоритетним завданням усього педагогічного колективу дошкільного закладу.

Аналіз останніх досліджень. Проблемами обґрунтування оздоровчих технологій, впровадження їх у систему роботи дошкільного навчального закладу займаються О. Аксьонова, Т. Андрющенко, О. Богінч, Е. Бондаренко, Г. Григоренко, Н. Денисенко, О. Дубогай, М. Єфіменко, В. Єфремова, О. Івахно, Ю. Коваленко, М. Корольчук, Л. Лиходід, Н. Маковецька, В. Нестеренко та ін.; авторські розробки здоров'язбережувальних технологій представлені у працях О. Байер, Н. Букрєєва, Н. Семенова та інші.

Здоров'язбережувальний освітній простір розглядається науковцями як частина педагогічно осмисленої дійсності, що інтегрує в собі потенціал закладів освіти, соціокультурної сфери, сім'ї дитини, а також система взаємодій, спрямованих на підвищення її оздоровчих можливостей [1]. Створення такого простору передбачає впровадження в освітній процес дошкільного закладу педагогічних здоров'язбережувальних технологій та обґрунтування педагогічних умов їх реалізації.

Мета статті полягає у визначенні організаційно-педагогічних умов підготовки педагогів закладу дошкільної освіти до здоров'язбережувальної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі людина, її життя і здоров'я визначаються як найвищі людські цінності, бо саме вони є показником цивілізованості суспільства, головним критерієм ефективності діяльності всіх його сфер.

Підтвердженням цього є й найважливіші стратегічні завдання, визначені національною програмою «Діти України», Національною доктриною розвитку освіти й програмою «Здоров'я нації», що полягають у визначеному всебічному розвитку людини, становленню її духовного, психічного та фізичного здоров'я. При цьому акцентовано на пріоритетності формування відповідального ставлення до здоров'я як найвищої індивідуальної та суспільної цінності. Ці завдання відображено в Конституції України, Законі України «Про освіту», концепції національної безпеки України, що передбачають пошуки шляхів удосконалення процесу збереження, зміцнення й формування здоров'я підростаючого покоління та їх ефективного впровадження в процес життєдіяльності кожної особистості.

Основні підходи до збереження і зміцнення здоров'я дітей визначено в Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства», «Національній стратегії розвитку освіти до 2021 року», Державній національній програмі «Діти України» та інших державних документах.

У «Національній стратегії розвитку освіти до 2021 року» одним з ключових стратегічних напрямів державної освітньої політики визначається «формування здоров'язбережувального середовища, екологізації освіти, валеологічної культури учасників освітнього процесу» [2, с. 4].

Базовий компонент дошкільної освіти спрямовує увагу педагогів на «головні лінії розвитку фізичного, психічного та морально-духовного здоров'я, особистісних цінностей як своєрідного внутрішнього стрижня, ціннісної етичної орієнтації з формування навичок практичного життя, емоційної сприйнятливості та сприяння розвитку індивідуальності дитини» [3, с. 5].

Отже, в умовах реформування дошкільної освіти одним із пріоритетних завдань є виховання гармонійно розвинутої, довершеної, здорової особистості, здатної повною мірою реалізувати свої фізичні, інтелектуальні, моральні та духовні можливості. Необхідність вирішення зазначеного завдання обумовлює створення нових сучасних методик, через які можна забезпечити формування у зростаючого покоління ціннісного ставлення до здоров'я свого і тих, хто оточує, мотивації на його збереження, системи наукових і практичних знань про здоров'я і чинники його збереження, поведінку і діяльність, зорієнтованих на збереження власного здоров'я.

Важливою для дослідження є поняття «здоров'я», «здоровий спосіб життя», «здоров'язбережувальна технологія», «здоров'язбережувальна діяльність».

Науковці визначають поняття «здоров'я» наступним чином:

– безперервна послідовність природних станів життєдіяльності людини, що характеризується здатністю організму до самозбереження й саморегуляції, підтримки гомеостазу, самовдосконалення соматичного і психічного статусу при оптимальній взаємодії органів і систем, адекватної пристосованості до змін навколишнього середовища, використання резервних і компенсаторних механізмів відповідно до фенотипічних потреб і можливостей виконання біологічних і соціальних функцій (Д. Воронін) [4, с. 8];

– зазначає, що здоров'я – це власна цінність людини, яка дозволяє повноцінно проявляти себе за допомогою стійкого біологічного, соціального, психологічного станів у будь-якому виді діяльності (навчальній, професійній, спортивній тощо) (Н. Башавець) [5];

– стан повного благополуччя в різних сферах життєдіяльності, фундаментальна потреба людини, реалізація її потенціалу; ресурс, процес і результат задоволення однаковою мірою фізичних, психічних і соціальних потреб кожної людини за пріоритетного значення здоров'я всієї людської популяції нинішнього та майбутніх поколінь, є найвищою загальнолюдською і суспільною цінністю. Воно виявляється у здатності зберігати й покращувати природне місце існування, збільшувати тривалість і поліпшувати якість життя

завдяки можливості контролю та керування чинниками, що їх зумовлюють (Н. Зимівець) [16, с. 114];

– це інтегративна характеристика якості духовного, психічного та фізичного розвитку індивіда, що забезпечує його повноцінну участь у різноманітних сферах соціального життя й діяльності як суб'єкта праці, пізнання, спілкування і творчості (В. Горащук) [11, с. 16].

У нашому дослідженні ми будемо використовувати визначення Т. Андрющенко, яка вважає, що здоров'я – це стан динамічної гармонії його фізичної, психічної, духовної і соціальної складових, наявність високих адаптаційних можливостей організму, що забезпечують повноцінну життєву активність особистості [1, с. 16].

Пріоритетним завданням системи освіти є виховання людини в дусі відповідального ставлення до власного здоров'я і здоров'я тих, хто оточує, як до найвищої індивідуальної і суспільної цінності. Оскільки проблеми зі здоров'ям сучасних дітей виходять на глобальний рівень, актуальним є формування у них навичок здоров'язбереження, тобто необхідно навчити їх зберігати найвищу цінність – здоров'я – хоча б на тому рівні, на якому воно є з народження.

З огляду на зазначене вище, виникає необхідність звернення до розуміння сутності ще одного ключового поняття дослідження – «здоровий спосіб життя».

Спосіб життя – єдність історично конкретного способу життєдіяльності особистості, міри включення в соціум і типових форм взаємодії із суспільством, групами, іншими людьми. Спосіб життя визначається функціональною взаємозалежністю між особистістю та її оточенням в різних сферах життєдіяльності: у праці, пізнанні, спілкуванні, вживанні. Визначений спосіб життя особистості фіксує порядок життя, тобто дії, значною мірою детерміновані ззовні. Про спосіб життя особистості можна судити за характером співвідношення особистих і суспільних потреб, інтересів, ідей, поглядів, думок. Серед чинників, що визначають особливості способу життя, варто також назвати систему ціннісних орієнтацій особистості, засвоєні нею норми та інші елементи індивідуальної свідомості, які відчують на собі активний вплив соціалізації. Індивідуалізація способу життя визначається особистими нахилами, звичками, смаками людини і відображується у стилі її життя [1].

Науковці розглядають здоровий спосіб життя у багатьох аспектах, але погоджуються, що це є сукупність форм життєдіяльності людини, які забезпечують її здоров'я та успішний життєвий шлях. Зокрема, С. Омельченко у докторському дисертаційному дослідженні розглядає здоровий спосіб життя як:

- взаємодію, взаємозалежність певних аспектів життя: фізичного, інтелектуального, емоційного, соціального, морального, особистісного;
- стан повного фізичного, психічного, соціального здоров'я та добробуту людини; як потребу та вимогу часу;
- умову й основу гармонійного життя та щастя;

– діяльність людини в напрямку зміцнення індивідуального та суспільного здоров'я [8, с. 71].

Здоровий спосіб життя – не тільки сума засвоєних знань, а стиль життя, адекватна поведінка у різноманітних ситуаціях, вважає О. Богініч. На її думку, «це сформованість психологічної настанови на збереження, зміцнення та примноження власного здоров'я та здоров'я оточення, активна діяльність індивіда в цьому напрямку, зокрема оздоровлення способу життя, боротьба зі шкідливими звичками і чинниками ризику для здоров'я, подолання інших несприятливих чинників способу життя [9, с. 8].

Дослідники, аналізуючи чинники здорового способу життя, акцентують на навичках організації і самоорганізації людини власного життя:

– прищепленні значущих для здоров'я світоглядних настанов, основних навичок збереження і зміцнення здоров'я, елементів особистої фізичної, гігієнічної культури, а також культури психофізичної регуляції і гармонійного міжособистісного спілкування (А. Абаєв) [10, с. 39];

– оволодіння формами і способами повсякденної життєдіяльності, що зміцнюють адаптивні можливості організму, сприяють повноцінному виконанню навчальних і професійних завдань, соціальних і біологічних функцій у процесі повсякденної життєдіяльності (Д. Воронін) [4, с. 8];

– організації діяльності, спрямованої на формування, збереження і зміцнення здоров'я людини, що є умовою і передумовою розвитку інших аспектів способу життя (В. Горащук) [7].

Науковці стверджують, що основним змістом діяльності з формування здорового способу життя є розробка і реалізація соціальних проектів, які спираються на передумови, принципи, завдання, стратегії і механізми збереження здоров'я. Метою формування здорового способу життя дослідники визначили сприяння досягненню, у широкому розумінні, благополуччя і здоров'я на всіх рівнях і для всіх. Основний механізм його формування – створення умов для окремих осіб, груп людей, громад для позитивного впливу на здоров'я [12, с. 8].

Отже, під здоровим способом життя слід розуміти активну діяльність особистості, спрямовану на збереження і покращення здоров'я. Рівень здоров'я залежить від комплексу взаємопов'язаних зовнішніх і внутрішніх чинників, але більшою мірою – від психологічного настрою людини на здорове існування і способу її життя.

Здоровий спосіб життя передбачає реалізацію основних здоров'язбережувальних передумов:

– наявність особистісно-мотиваційної настанови на реалізацію власних фізичних, інтелектуальних, соціальних і духовних можливостей і здібностей;

– сформованість світоглядних позицій і культури людини, ступінь орієнтації на здоров'я та здоровий спосіб життя;

– забезпечення фізичного вдосконалення у процесі активної рухової діяльності;

– забезпечення повноцінного, збалансованого харчування;

– дотримання правил гігієни (чистоти тіла і чистоти думок,

загартовування тіла і загартовування духу);

- досягнення психічної, морально-духовної гармонії у житті;
- толерантне ставлення до соціального оточення;
- вилучення із власної поведінки шкідливих звичок, пристрастей і помислів (алкоголізму, куріння, наркоманію, лінощів, переїдання, негативних емоцій, негативного мислення, малорухливості тощо) [9, с. 7].

Виходячи із зазначених передумов, структура здорового способу життя має включати різноманітні елементи, що стосуються усіх аспектів здоров'я – фізичного, психічного, соціального і духовного.

Здоровий спосіб життя має постійно та цілеспрямовано вдосконалюватися впродовж всього життя людини, незалежно від обставин і життєвих ситуацій. Питання спроможності (неспроможності) вести здоровий спосіб життя – надзвичайно суб'єктивне, оскільки воно, насамперед, детерміноване ступенем усвідомлення людиною важливості реальних дій у цьому напрямі. Корекція способу життя має відтермінований ефект і може тривати багато років. Відсутність миттєвого ефекту відштовхнуло багатьох людей від систематичної роботи з удосконалення власного здоров'я і, навпаки, створило ілюзію безкарності саморуйнівної поведінки (паління, наркотики, алкоголь тощо). Тільки свідоме сприйняття здорового способу життя визначає результативність зусиль людини у збереженні та зміцненні здоров'я, продовженні тривалості активного життя, повноцінному виконанні біологічних і соціальних функцій [2].

Завдання здоров'язбереження реалізуються через упровадження в закладах дошкільної освіти здоров'язбережувальних технологій, що і забезпечують створення сприятливих умов розвитку, виховання, навчання дитини в закладах дошкільної освіти:

- спокійне середовище, яке не пригнічує психічні процеси;
- відсутність стресових ситуацій;
- адекватність вимог до дитини;
- зростання дошкільника у прийнятному, найбільш відповідному його природі темпі;
- оптимальна організація освітнього процесу (відповідно до вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм);
- повноцінний та раціонально організований руховий режим (до 3-х годин для дітей раннього віку, 3-4 години для дошкільників молодшого віку, 4-5 годин для дошкільників старшого віку) [2].

Важливу роль у забезпеченні формування здорового способу життя дітей дошкільного віку відіграє здатність педагога здійснювати здоров'язбережувальну діяльність.

Здоров'язбережувальна діяльність характеризує вид діяльності людини, яка спрямована на формування, збереження та зміцнення здоров'я як свого власного, так і інших людей, формування культури здоров'я, екології здоров'я, цілісної (холістичної) формули здорового способу життя, а також здатність вносити зміни в довкілля, спосіб власного життя та оточуючих людей,

використовуючи та поєднуючи оптимальні методи навчання і виховання та вміння прогнозувати очікуваний результат [13].

Проте, діяльність педагога закладу дошкільної освіти має реалізувати у забезпечувати широкий комплекс функцій, серед яких: інформативно-мотиваційна, орієнтувальна, дослідницько-творча, розвивальна, виховна, рекреаційна, культурологічна, конструктивна, комунікативна, діагностична, методична, мобілізаційна, прогностична, коригувальна, рефлексивна тощо.

Інформативно-мотиваційна функція включає: інформаційну компетентність, щодо валеологічних знань, зв'язок між високим рівнем здоров'я та власною відповідальністю, отримувати інформацію про різні аспекти збереження здоров'я, вивчати її та усвідомлення потреби використовувати здобуті знання у повсякденній діяльності, позитивну мотиваційно-ціннісну спрямованість щодо здорового способу життя; вміння усвідомлювати свої потреби, інтереси, мотиви, цінності щодо здорового способу життя; реалізація завдань, осмислення і оцінка умов, за яких відбуватимуться майбутні здоров'язбережувальні дії [14].

Орієнтувальна функція формує уявлення про чинники здорового способу життя, особливості збереження, зміцнення та відновлення власного здоров'я та здоров'я оточуючих, підвищення рівня загальної фізичної підготовленості, розвиток професійно важливих фізичних якостей, бережне ставлення до навколишнього світу [15].

Дослідницько-творча функція формує вміння досліджувати індивідуальні особливості власного здоров'я та здоров'я оточуючих, вміння коригувати певні відхилення від норми, використання здоров'язбережувальних технологій навчання [16].

Розвивальна функція забезпечує гармонійний розвиток всіх складових здоров'я: психічного, фізичного, духовного і соціального з врахуванням індивідуальних та вікових особливостей дітей.

Здоров'язбережувальна забезпечує формування вмінь організовувати та здійснювати здоров'язберігальну діяльність; вміння підвищувати рівень рухової активності дітей; моделювання та використання різних форм та методів здоров'язбереження, створення здоров'язбережувального середовища, спрямованого на передумови формування здоров'я [17].

Виховна функція формує переконання, ціннісні орієнтації на здоровий спосіб життя, виховання позитивного ставлення до здоров'я як особистої та соціальної цінності.

Рекреаційна – забезпечує створення здоров'язбережувального середовища в закладі дошкільної освіти для збереження, зміцнення та відновлення здоров'я дітей.

Культурологічна функція сприяє формуванню культури здоров'я студентів, як базової культури особистості.

Конструктивна функція розвиває вміння поєднувати методи та методики здоров'язбереження, здоров'язбережувальні технології, включати їх до змісту занять та використовувати в повсякденній роботі з дітьми в закладі дошкільної освіти [13].

Комунікативна функція забезпечує емоційне спілкування з дітьми, батьками для інформаційного обміну знаннями, думками, міркуваннями з приводу гармонійного розвитку всіх складових здоров'я.

Діагностична функція спрямована на оволодіння інформацією про рівень фізичного і психічного розвитку дитини, рівень сформованості знань, умінь і навичок щодо збереження, зміцнення та відновлення здоров'я, вміє їх визначати, вміє підвищувати рівень рухової підготовленості та рухової активності дітей. Методична – визначає ефективність власної здоров'язбережувальної діяльності, вміє її аналізувати та коригувати.

Мобілізаційна функція мобілізує як вихователів, так і дітей на виконання фізичних вправ, здоров'язбережувальних технологій, методів та методик здоров'язбереження. Прогностична функція забезпечує формування вміння прогнозувати та передбачати динаміку змін у власному здоров'ї та здоров'ї дітей [18].

Вихователі реалізують дані функції у різних видах діяльності. Але провідна роль у зазначеному вище переліку належить здоров'язбережувальній функції, яка являє собою вміння організовувати та реалізовувати здоровий спосіб життя, вміння підвищувати рівень рухової активності дітей, моделювання та використання різних форм та методів здоров'язбереження, здатність до створення здоров'язбережувального середовища, спрямованого на передумови формування здоров'я [13].

К. Крутій, О. Фунтікова під терміном «діяльність» розуміють «спосіб буття людини в довкіллі, здатність вносити в діяльність зміни. Основні компоненти діяльності: мета, відповідно до якої перетворюється предмет в об'єкт, на який спрямовано діяльність; засіб реалізації мети; результат – є природа й суспільство, а її загальним наслідком – олюднена природа» а під терміном «дія педагогічна» – «дію, що розглядається з двох позицій:

а) як елемент педагогічної діяльності;

б) як педагогічно доцільний, спланований чи імпровізований вчинок педагога, викладача, вихователя, що спричиняє зміну педагогічної ситуації або особистісні зміни» [19].

На основі викладеного, під «здоров'язбережувальною діяльністю» Н. Кравчук розуміє вид діяльності людини, яка спрямована на формування, збереження та зміцнення здоров'я як свого власного, так і інших людей, формування культури здоров'я, екології здоров'я, цілісної (холістичної) формули здорового способу життя, а також здатність вносити зміни в довкілля, спосіб власного життя та оточуючих людей, використовуючи та поєднуючи оптимальні методи навчання і виховання та вміння прогнозувати очікуваний результат [13].

Як основні принципи здоров'язбережувальної діяльності у закладі дошкільної освіти можна виокремити такі:

– створення освітнього середовища, що унеможливорює такі фактори, які викликають стрес у дітей під час освітнього процесу (атмосфера доброзичливості, віра в сили дитини, індивідуальний підхід, створення для кожної ситуації успіху, творчий характер освітнього процесу);

– побудова освітнього процесу відповідно до закономірностей становлення психічних функцій (перехід від спільних дій до самостійних, від дії в матеріальному плані по матеріалізованій програмі, перехід від розгорнутих поетапних дій до згорнутих і автоматизованих; облік системної будови вищих психічних функцій;

– принцип цілісності;

– усвідомлення дитиною успішності в будь-яких видах діяльності;

– раціональна організація рухової активності;

– забезпечення адекватного відновлення сил [20].

Висновки. Таким чином, оскільки здоровий спосіб життя – це керування здоров'ям через адекватизацію поведінки, безперечно, ця сфера діяльності лежить у полі професійних інтересів і компетенцій педагогів. Основними напрямками роботи із пропаганди і забезпечення здорового способу життя молодого покоління є: формування у дошкільників позитивної мотивації на здоровий спосіб життя; знайомство дітей з основами здорового стилю життя, формування власного стилю здорового життя; формування навичок здорового способу життя.

Література

1. Андрющенко Т. К. Формування ціннісного ставлення до власного здоров'я в дітей старшого дошкільного віку: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08. Переяслав-Хмельницький, 2007. 268 с.

2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. *Офіційний вісник України: зб. нормат.-прав. актів*. 2013. № 50. С. 17-83.

3. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богущ, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богущ А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. К.: Видавництво, 2012. 26 с.

4. Воронін Д. Є. Формування здоров'язберігаючої компетентності студентів вищих навчальних закладів засобами фізичного виховання: дис. канд. пед. наук : 13.00.07. Херсон, 2006. 183 с.

5. Башавець Н. А. Теоретичні основи формування культури здоров'язбереження як світоглядної орієнтації майбутніх фахівців-економістів: монографія. Одеса : Фенікс, 2011. 418 с.

6. Зимівець Н. В. Категорія здоров'я в контексті концепції сприяння покращенню здоров'я. *Освіта Донбасу*. 2010. № 6 (143). С. 109-115.

7. Горащук В. П. Теоретичні і методологічні засади формування культури здоров'я школярів : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.01.Х., 2004. 414 с.

8. Омельченко С. О. Взаємодія соціальних інститутів суспільства у формуванні здорового способу життя дітей та підлітків: Монографія.

9. Богініч О. Л. Сутність здоров'язберігаючого середовища у життєдіяльності дітей дошкільного віку. *Вісник Прикарпатського університету імені І. Франка*. Івано-Франківськ, 2008. Вип. XVII-XVIII. Педагогіка. С. 191-199.

10. Абаев А. М. Здоровьесберегающий поход к изучению и формированию образовательной среды. *Педагогика*. 2012. № 3. С. 37-41.
11. Горащук В. П. Теоретичні і методологічні засади формування культури здоров'я школярів : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.01.X., 2004. 414 с.
12. Кириленко С. В. Соціально-педагогічні умови формування культури здоров'я старшокласників: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. К., 2004. 215 с.
13. Кравчук Н. П. Здоров'язбережувальна діяльність та її функції в процесі формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. *Наукове мислення*. URL: <http://naukam.triada.in.ua/index.php> (Дата звернення: 18.04.2020).
14. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С. Навчання здоровому способу життя на основі життєвих навичок. К. : Просвіта, 2007. 246 с.
15. Гаращенко Л. В. Здоров'язбережувальні методики виховання у фізкультурно-оздоровчому процесі сучасного дошкільного закладу. *Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*.
16. Зимівець Н. В. Категорія здоров'я в контексті концепції сприяння покращенню здоров'я. *Освіта Донбасу*. 2010. № 6 (143). С. 109-115.
17. Івахно О. П. Використання здоров'яформуючих технологій у сучасному дошкільному навчальному закладі для дітей загального розвитку. *Гігієна населених місць: зб. наук. праць*. К., 2008. Вип. 52. С. 64-70.
18. Маковецька Н. В. Принципи організації освітньо-оздоровчої роботи в дошкільному навчальному закладі. *Гуманітарний вісник державного вищого закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Переяслав-Хмельницький, 2011. Вип. 20. С. 350-356.
19. Дошкільна освіта: словник-довідник: понад 1000 термінів, понять та назв / Упор. К. Л. Крутій, О. О. Фунтікова. Запоріжжя : ТОВ «ЛПІС» ЛТД, 2010. 324 с.
20. Нетрадиційні методи оздоровлення дітей дошкільного віку: навч. посіб. / Уклад. Г. І. Григоренко, Н. Ф. Денисенко, Ю. О. Коваленко, Н. В. Маковецька. Запоріжжя: ЗНУ, 2006. 119 с.

УДК 37.134: 373.3

Задорожна-Княгницька Л.В.,
Рухліна Н.О.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМФОРТНОГО ПРОФЕСІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. В умовах реформування сучасної освіти зростає важливість соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі. Перш за все, відбувається ускладнення психічної життєдіяльності педагогів в умовах реалізації оновленого комплексу функцій, що їх виконує сучасний педагог, постійне зростання їх особистісних професійних домагань вихователів, зростають вимоги до рівня психологічної залученості індивіда у трудову діяльність.